

Energidepartementet

Deres ref.: 24/2038
Deres dato 26.08.2024
Vår ref.: TKH/ITW/
Hydrogen- og
avkarbonisering
Vår dato 16.10.2024

NHF's innspill til hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet

Norsk Hydrogenforum (NHF) takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens arbeid med implementering av EUs hydrogen- og avkarboniseringspakke for gassmarkedet.

NHF er den nasjonale bransjeforeningen for hydrogen og hydrogenbaserte derivater. Vi representerer store og viktige deler av industrien, kraftbransjen, transportsektoren og forsknings- og utdanningsmiljøene i Norge.

Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet introduserer nytt regelverk for innfasing av fornybare og lavutslippsgasser og hydrogen. Direktivet (2024/1788) og forordningen (2024/1789) regulerer blant annet tariffer, definisjoner for tilgang til infrastruktur, forbrukerrettigheter og tilgjengeliggjøring for tredjeparter. Det betyr at EU i praksis etablerer et marked for hydrogen. For den norske hydrogennæringen er det helt avgjørende å kunne delta fullt ut i EUs indre marked, og innføring av dette regelverket er derfor en grunnleggende forutsetning for den norske hydrogennæringens konkurransekraft.

Energidepartementet gjennomførte i 2022 en høring av denne pakken, som NHF kommenterte på. Som departementet imidlertid påpeker, er det siden gjort flere endringer. I lys av disse endringene setter NHF pris på at departementet inviterer til åpen høring om nasjonal implementering av det endelige regelverket. Dette er viktig for å sikre en god nasjonal implementeringsprosess og forankring i hydrogennæringen.

NHFs kommentarer:

1. Regelverket må legge til rette for at både fornybart og lavkarbon-hydrogen kan delta i konkurransen

De siste månedene har vi sett at EUs omfattende regelverk for hydrogen på noen områder forsinker oppskalering i det tempoet som er nødvendig for å nå EUs klimamål. Mye av denne usikkerheten er knyttet til de delegerte rettsaktene (2023/1184 og 2023/1185) for fornybare drivstoff av ikke-biologisk opprinnelse (RFNBO) i fornybardirektivet av 2018 samt målene i fornybardirektivet av 2023 om innfasing av 42 % RFNBO i industri i 2030 og 60 % i 2035. Videre skaper det usikkerhet at det ikke er avklart når den delegerte rettsakten for lavkarbon-drivstoff trer i kraft og hvordan den endelige versjonen vil bli (se punkt 2 under). Draghi-rapporten¹ har også påpekt behovet for teknologinøytralitet for å sikre Europas konkurransekraft.

For å få tilstrekkelig volum til å investere i nødvendig infrastruktur, er det viktig at regelverket legger til rette for både fornybart og lavkarbon-hydrogen.

- Dette er for eksempel relevant for tariffstrukturen. Ifølge Art. 18b i forordningen får fornybare gasser 100 % tariffrabatt, mens lavkarbon-gasser får 75 %. Lavkarbon-gasser bør ha en høyere tariffrabatt.
- Både fornybart og lavkarbon-hydrogen må inkluderes i pilotmekanismen som i henhold til Art. 52 av forordningen nå er under utvikling for å aggregere tilbud og etterspørsel på europeisk nivå. Denne mekanismen tilsvarer den allerede eksisterende mekanismen for gass (Art. 42-49).²

2. Sertifisering og den delegerte rettsakten for lavkarbon-drivstoff

I henhold til artikkel 9(5) presenterte Europakommisjonen nylig forslag til en delegert rettsakt med beskrivelse av metodologien som skal benyttes for å kunne definere lavkarbon-hydrogen. Fra før var det kjent at definisjonen krever minst 70 % utslippsreduksjoner sammenlignet med fossil, tilsvarende en øvre grense på 94 g CO₂e/MJ (eller 3,4 kgCO₂e/kgH₂). Det er et mål fra Europakommisjonens side å sikre samsvar mellom denne og de delegerte rettsaktene for RFNBO i fornybardirektivet av 2018.

¹ Mario Draghi, [The Future of European Competitiveness](#), sist besøkt 17. Oktober 2024.

² Europakommisjonen, [Pilot mechanism for supporting the market development of hydrogen](#), sist besøkt 17. oktober 2024.

I forslaget presenteres standardverdi for utslipp fra naturgass som i praksis likestiller hydrogen produsert med svært lave metan-, N₂O- og CO₂-utslipp fra norsk sokkel og LNG fra USA eller russisk naturgass, som har betydelig høyere utslippsintensitet.

Som et supplement til standardverdiene for oppstrøms-naturgass mener NHF at prosjektutviklere må ha mulighet til å kalkulere og sertifisere sine utslipp basert på prosjektspesifikke verdier. Dette vil insentivere produksjon av hydrogen med lav CO₂-intensitet og er svært viktig for flere av våre medlemmer som planlegger produksjon av lavkarbon-hydrogen eller ammoniakk fra naturgass med CCS. Vi anmoder derfor departementet om å formidle viktigheten av dette til Europakommisjonen.

CO₂-intensitet fra strøm som innsatsfaktor beregnes nasjonalt eller basert på budsone der det finnes statistikk for dette. CO₂-intensitet fra vannkraft, sol, vind og geotermi settes til null. NHF er kjent med at norske myndigheter arbeider med å utvikle statistikk for brutto fornybarandel og CO₂-intensitet i budsoner i forbindelse med implementering av fornybardirektivet av 2018. Dette er positivt og helt nødvendig for å gi hydrogenaktørene de verktøyene de trenger for å sertifisere sine produkter.

Utkastet åpner ikke for at hydrogenprodusenter kan inngå kraftavtaler (Power-Purchase Agreements, PPA) for «lavkarbon-strøm». Det mener vi er uheldig, for dette kan være viktig for å oppnå volum og kostnadsbesparelser utenfor Norge. Det er også viktig for norske aktører som planlegger produksjon av lavkarbon-hydrogen i Europa.

Lavkarbon-drivstoff krever tilgang til unionsdatabasen

Recital 4 i forslaget til delegert rettsakt for lavkarbon-drivstoff påpeker at sporing av drivstoff produsert med resirkulert karbon skal sikres gjennom unionsdatabasen for fornybare og bærekraftige drivstoff (fornybardirektivet av 2023, Art. 31a). Unionsdatabasen skal sikre at samme mengde fornybare og bærekraftige drivstoff ikke telles dobbelt.

NHF har ved flere anledninger påpekt at det blir krevende for norsk næringsliv å konkurrere på like vilkår i Europa dersom norske myndigheter ikke gis tilgang til unionsdatabasen.

Utfordringene ved manglende tilgang er for eksempel knyttet til godskriving av SAF-bruk (Sustainable Aviation Fuels) i EUs kvotemarked (ETS). Det er derfor svært viktig at Norge får tilgang til denne databasen så snart som mulig.

For ytterligere detaljer henvises det til separat innspill fra NHF til Europakommisjonen om den delegerte rettsakten for lavkarbon-drivstoff (se vedlegg 1).

3. Infrastrukturetknytning mellom Norge og Europa krever felles regelverk

Ved etablering av infrastruktur for eksport av hydrogen fra Norge til Europa er det nødvendig

med samsvar mellom regelverk i Norge og EU. De hydrogenrelevante artiklene knyttet til hydrogennettverk (se bl.a. Art. 35, 50 i direktivet og Art. 7 i forordningen) er derfor viktige. Det er videre viktig at Norge er med fra start i etableringen av nettverket for operatører av europeiske hydrogennettverk (ENNOH) i henhold til Art. 57 av forordningen. NHF er kjent med at Gassco deltar i etableringen, og det er positivt.

4. Tredjepartsadgang til hydrogennettverk og -lager

Tredjepartsadgang til hydrogennettverk (Art. 35) og hydrogenlager (Art. 37) skal være basert på regulert adgang og ikke forhandlet adgang. Det er mulig for medlemsland å beslutte at regulert tredjepartsadgang til hydrogennettverk og -lager ikke får anvendelse inntil utgangen av 31. desember 2032.

Flere hydrogenlager av signifikant størrelse forventes å komme i drift nærmere 2030, i forbindelse med igangsetting av hydrogenproduksjon. For disse er den angitte tidsfristen svært kort, og NHF mener derfor at tidsfristen burde ha vært forlenget for å kunne gi reell effekt.

5. Norge må allokere nasjonale midler til den europeiske hydrogenbanken

I artikkel 52(3) av forordningen vises det til muligheten for medlemsstatene å sikre likviditet for aktivitet under den europeiske hydrogenbanken.

Neste utlysning i den europeiske hydrogenbanken åpner 3. desember 2024. NHF mener det må settes av 1 milliard kroner i nasjonale midler til den europeiske hydrogenbanken. Denne ordningen krever lite ressurser i det norske virkemiddelapparatet, fordi rangeringen av prosjektene blir gjort i den europeiske hydrogenbanken etter åpne kriterier. Dette er en ordning som er klar for bruk, som gir rask notifisering og har en kostnadseffektiv innretning.

En slik tildeling vil sikre etablering av inntil 4 produksjonsanlegg av betydelig størrelse i Norge, og kan gi inntil 450.000 tonn årlige CO₂-reduksjoner. Slik skalering i tidlig fase vil gi viktige stordriftsfordeler og kostnadsreduksjoner. Potensielle brukere vil ha trygghet for at det er tilstrekkelig hydrogen tilgjengelig på det norske markedet. En slik investering vil gi raske utslippskutt, videreutvikling av norsk teknologi og kompetanse, og betydelig verdiskaping.

6. Ikrafttredelse

Ifølge Art. 94(1) av direktivet skal implementering gjennomføres innen 5. august 2026. NHF har forståelse for at både vurdering av relevans og implementering av EØS-regelverk er krevende og omfattende, men vi anmoder departementet om å gjennomføre dette regelverket så raskt som mulig.

Vennlig hilsen
Norsk Hydrogenforum



Ingebjørg Telnes Wilhelmsen
Generalsekretær



Tor Kristian Haldorsen
Myndighetskontakt og
internasjonalt samarbeid